

Zwiedziliśmy fort Mogiła w Nowej Hucie

2017-10-30

28 października można było zwiedzić fort Mogiła w Nowej Hucie. Przewodnikiem był dr Krzysztof Wielgus, a oprowadzanie odbyło się w ramach akcji Spacerownik Gazety Wyborczej.

Fort 49½a Mogiła to jeden z obiektów Twierdzy Kraków. Znajduje się przy ul. Igołomskiej na terenie dawnej wsi Mogiła, ok. 500 metrów od Kopca Wandy. Powstał w latach 1895–1896, by strzec traktu sandomierskiego i skarpy wiślanej w Mogile. Pod względem konstrukcyjnym jest niemal identyczny, jak fort 41a „Mydlniki”. Charakteryzował się m.in. spłaszczonym narysem wału, posiadał klasyczną, typową dla podobnych dzieł obronnych otwartą fosę a jego ściany wykonano z cegły. Baterie artyleryjskie sprzężone z fortem „Mogiła” przy współudziale szanca 49½ „Wanda” prawdopodobnie brały udział w działaniach wojennych podczas tzw. I bitwy o Kraków 16–25 listopada 1914 r.

Po wojnie fort przechodził różne koleje. W okresie międzywojennym stracił swoją bojową wartość i został przejęty przez Wojsko Polskie. W latach 1939–1945 mieściły się tu koszary i magazyny niemieckiej służby budowy lotnisk. W okresie budowy Nowej Huty w forcie kwaterowali robotnicy. Następnie obiekt został opuszczony i rozpoczęła się jego dewastacja.

W porównaniu do innych opuszczonych zabytków Twierdzy zachował się jednak w dość dobrym stanie, np. koszary z wyjątkiem uszkodzeń detali przetrwały w postaci pierwotnej. W świetnym stanie zachowały się forteczne szalety i niektóre detale architektoniczne – nadproża okienne, kamienne okleiny we wnękach okien. Istnieje też nadal budynek, w którym mieściła się wartownia. Do 2009 r. fort stanowił własność skarbu państwa. Następnie wojewoda Małopolski na wniosek i za zgodą prezydenta miasta Krakowa przekazał nieruchomości Gminie Miejskiej Kraków. Rewitalizacja fortu została wykonana w drodze tzw. działań kompensacyjnych za budowę spalarni w Nowej Hucie. Właściwy remont był realizowany w dwóch obszarach: zieleni oraz budowli. W 2010 roku została uporządkowana zieleń forteczna. Rok później wykonano inwentaryzację architektoniczną wraz z inwentaryzacją form ziemnych i programem konserwatorskim obiektu. W 2014 roku rozpoczął się I etap remontu stropodachu wraz z nasypem ziemnym nad obiektami kubaturowymi. Koszt realizacji wyniósł 339 754, 68 zł. W 2015 roku kontynuowano prace przy renowacji stropodachu (na kwotę 90 505, 12 zł). W ubiegłym roku został wykonany I etap remontu elewacji na kwotę 127 069, 96 zł, z czego 46 489,01 zł pochodziło z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.